

ประเด็นปัญหา

๑๒. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหาหรือว่า ผู้อุทิศที่ดินให้เทศบาลฯ จะเรียกคืนการให้ได้หรือไม่ และหากผู้อุทิศสามารถกระทำได้ เทศบาลฯ จะต้องดำเนินการอย่างไร ที่ดินที่ผู้อุทิศได้อุทิศให้เทศบาลฯ เป็นที่ดินประเภทใด

ข้อเท็จจริง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหาหรือแนวทางปฏิบัติการโอนอสังหาริมทรัพย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคืนให้แก่เอกชน กรณี เทศบาลเมือง ก. ได้รับอุทิศที่ดินจากราษฎรเพื่อก่อสร้างบ่อขยะมูลฝอยรวม โดยมีเงื่อนไขต้องดำเนินการทำสัญญาก่อสร้างในที่ติดดังกล่าวภายในกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่อุทิศที่ดินให้ หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวผู้อุทิศขอเพิกถอนการให้ทำประโยชน์ แต่เทศบาลฯ ไม่สามารถดำเนินการตามเงื่อนไขได้ จึงได้ยุติโครงการก่อสร้างบ่อขยะมูลฝอยและประสงค์จะคืนที่ดินที่ได้รับการอุทิศให้แก่เจ้าของที่ดิน

ข้อกฎหมาย/ ระเบียบ/ หนังสือเวียน

๑. พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔ วรรคสองส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐบาลหากเป็นนิติบุคคลและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ
๒. คำวินิจฉัยอัยการ เลขรับที่ ห ๙๕/๒๕๒๓ เรื่อง การบริจาคที่ดินให้กรมสามัญศึกษา กรณีผู้ยกที่ดินให้ทางราชการใช้เพื่อใช้ก่อสร้างโรงเรียน แต่ทางราชการได้ยกเลิกโครงการก่อสร้างโรงเรียนในที่ติดดังกล่าวจนเวลาล่วงเลยมาหลายปี ถือว่าทางราชการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ผู้ให้ย่อมมีสิทธิยกเลิกการให้และเรียกที่ดินคืนได้(ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๙๓/๒๕๔๘ และเรื่องเสร็จที่ ๗๐๑/๒๕๕๑)

ความเห็น กรมที่ดิน

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ บัญญัติว่า เทศบาลอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้... (๘) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้ ดังนั้น เทศบาลจึงสามารถรับได้ที่ดินได้ โดยที่ดินนั้นไม่ตกเป็นที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔ แต่จะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี สำหรับกรณีราษฎรอุทิศที่ดินให้เทศบาลเพื่อเป็นที่ก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย เป็นหน้าที่ที่เทศบาลต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๐ (๓) และมาตรา ๕๓ (๑) และระบบกำจัดขยะมูลฝอยดังกล่าวไม่ใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน สำหรับกรณีที่นาย ก. ยกที่ดินให้แก่เทศบาลเมือง ก. โดยมีเงื่อนไขว่าเทศบาลจะต้องดำเนินการทำสัญญาก่อสร้างบ่อขยะมูลฝอยในที่ติดดังกล่าวภายใน ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่วันที่อุทิศให้ ซึ่งกรณีทำนองเดียวกันนี้กรมอัยการได้เคยวินิจฉัยตามเลขรับที่ ห ๙๘/๒๕๒๓ เรื่อง การบริจาคให้กรมสามัญศึกษา กรณีผู้ยกที่ดินให้ทางราชการใช้เพื่อก่อสร้างโรงเรียน แต่ทางราชการได้ยกเลิกโครงการก่อสร้างโรงเรียนในที่ติดดังกล่าวจนเวลาล่วงเลยมาหลายปี ถือว่า

ทางราชการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ผู้ให้ยอมมีสิทธิ ยกเลิกการให้และเรียกที่ดินคืนได้
(กรณีดังกล่าวสำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดินได้มีบันทึก ที่ มท ๐๕๑๕.๑/๕๐๓
ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗)